

## СЕКЦІЯ «ФІЛОСОФІЯ»

УДК 378:37.03

Бондаренко О. В.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> д-р.філос.наук, проф. ЗНТУ

### **«ВІДКРИТА ОСВІТА» В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ**

Сьогодення розвинених країн світу є таким, що характеризується постійним процесом реформування національної освіти – заради гарантування перспектив ефективного розвитку власної країни та забезпечення можливостей для якнайширшої самореалізації особистості національного суб'єкта.

Україна так само зацікавлена у побудові модерного суспільства, яке відповідає цивілізаційним вимогам III тисячоліття, – отже, має створити у країні сучасну національну систему освіти, сприяти організації модерного національного освітнього простору. Зокрема, цим визначається актуальність для українського суспільства так званої «відкритої освіти» та зумовлюється необхідність впровадження відкритої освіти й її складових у вітчизняну освітню систему.

Відкрита освіта – це складна соціальна система, здатна до швидкого реагування у зв'язку із мінливими соціально-економічними ситуаціями, індивідуальними та груповими освітніми потребами і запитами. Вона базується на світоглядних і методологічних засадах відкритості та безперервності процесу пізнання.

Ідея відкритої освіти передбачає застосування інших методологічних підходів до самої розробки змісту навчання і виховання. В ідеалі основою освітнього процесу за умов відкритої освіти постає цілеспрямована, контрольована, інтенсивна самостійна робота тих хто навчається – можливість навчатися у зручному місці, у зручний час, у зручному темпі, за індивідуальним розкладом, при наявності спеціального комплексу засобів навчання, за умов регламентованої процедури контакту з викладачем і студентів між собою, й інших методик та інструментів, аж до віртуального навчального середовища у віртуальному університеті, можливість яких надається умовами інформаційного та телекомунікаційного суспільства.

Зважаючи на особливості сучасного етапу соціально-економічного розвитку України та її освітньої системи, посеред перспективних напрямів впровадження відкритої освіти й її елементів і складових для України можна назвати такі:

- широке використання елементів відкритої освіти у дистанційній освіті та освіти протягом життя, – з огляду на потреби українського суспільства, на проблеми соціального і демографічного характеру; за цих умов до навчання будуть залучатися дедалі більше людей середнього віку; при цьому сучасні інформаційні й телекомунікаційні технології спроможні принести суттєві позитивні результати вже у короткотерміновій перспективі, вони надають можливість не тільки розповісти, а й показати, змоделювати конкретну ситуацію, проблему тощо;

- позитивні результати у короткотерміновій перспективі, зокрема, й у подоланні браку якісних навчальних матеріалів, можливо отримати також за допомогою технологій створення й поширення електронних публікацій; це – різноманітні підручники і навчальні посібники, навчально-методичні матеріали для студентів і викладачів у цифрових форматах; такі електронні публікації роблять навчально-методичні матеріали набагато дешевшими і доступнішими, а роботу з ними зручною та ефективною; більш того, технології електронної публікації надають можливість обміну досвідом та цифровим контентом між викладачами й колективною роботою, що покликане значно поліпшити якість викладання; зважаючи на те, що Україні притаманне значне академічне навантаження на викладача, актуальність такої роботи безсумнівна;

- впровадження відкритої освіти передбачає та супроводжується низкою заходів, що випливають із самої концепції відкритої освіти, й які вимагають новітніх технологій освітнього менеджменту, а саме – використання спеціалізованих технологій і засобів навчання (застосування комп'ютерів, мережних засобів, мультимедійних технологій, спеціального програмного забезпечення), тестовий контроль якості знань (використання тестових систем на базі інформаційних технологій), поліпшення співвідношення досягнутого результату до витрат часу, грошей й інших ресурсів на його досягнення (у порівнянні з традиційними формами навчання), можливість навчання при поєднанні з основною професійною діяльністю і таке інше;

- за умов відкритої освіти (завдяки таким елементам як контроль за тим, що і як викладається і вивчається, якими є навчальні досягнення студентів і якою є якість роботи викладачів тощо), система освіти може стати прозорішою для суспільства, а також, з іншого боку, може бути забезпечено краще керування нею.

Важливим компонентом впровадження відкритої освіти та її складових на теренах сучасної України має стати нова роль тих, хто навчається – підвищення вимог до самоорганізації, вмотивованості, набуття навичок самостійної роботи та працовитості.